

Zadanie 6.2. Opracowanie i aktualizacja programów integrowanej ochrony roślin uprawnych.

Uzasadnienie realizacji zadania:

Realizacja Zadania 6 *Udostępnienie programów integrowanej ochrony roślin* Działania 9 *Integrowana ochrona roślin* Krajowego Planu Działania.

Programy integrowanej ochrony opracowywane dla poszczególnych upraw są niezbędnym narzędziem dla prawidłowego planowania i wykonywania zabiegów ochrony roślin. Programy te są także uzupełnieniem wiedzy przekazywanej za pośrednictwem metodyk integrowanej ochrony roślin, ponieważ zawierają informacje o aktualnie dostępnych środkach ochrony roślin.

Celem zadania jest wsparcie producentów rolnych i doradców w dokonywaniu wyboru metody wykonania zabiegu (metody niechemicznej, biologicznej, chemicznej i innych) oraz środków ochrony roślin, z uwzględnieniem zasad integrowanej ochrony roślin w uprawach o znaczeniu gospodarczym.

Rejestr dopuszczonych do stosowania środków ochrony roślin podlega ciągłym zmianom, corocznie wydawane są decyzje zezwalające na obrót nowych preparatów, jednocześnie część dotychczas stosowanych preparatów jest wycofywana. W przypadku dopuszczonych do obrotu środków ochrony roślin nierzadko zmieniany jest zakres ich stosowania np. uprawy w których mogą być stosowane, czy terminy zabiegów. W celu zapewnienia rolnikom i doradcom dostępu do bieżących informacji, programy integrowanej ochrony roślin wymagają w ciągu roku częstej aktualizacji. Działania te umożliwiają szybki transfer, usystematyzowanej uwzględniającej konkretne potrzeby, wiedzy do praktyki rolniczej i pozwalają na prawidłowe, zgodne z prawem, stosowanie ochrony chemicznej.

Osiągnięcie racjonalnej ochrony roślin wymaga udostępnienia wszystkich najnowszych i istotnych danych na temat zwalczanych agrofagów, odmian roślin uprawnych i wprowadzanych na rynek środków ochrony roślin. Informacje zawarte w programach integrowanej ochrony roślin powinny umożliwiać producentom rolnym i doradcom podejmowanie decyzji z uwzględnieniem wiedzy o potencjalnych zagrożeniach dla zdrowia człowieka i środowiska, w tym pszczoły miodnej i owadów zapylających, związanych ze stosowaniem danego preparatu. Programy integrowanej ochrony mają za zadanie uwzględnienie zarówno środków chemicznych do walki z agrofagami występującymi w uprawach o znaczeniu gospodarczym, jak i możliwości zastosowania biologicznych metod ochrony roślin. W opracowaniach zawarte będą także najważniejsze, agrotechniczne metody ograniczania agrofagów, uważane za podstawę działań w integrowanej ochronie. Ważnym elementem będzie ujęcie, oprócz nazw substancji czynnych, również grup chemicznych i mechanizmów działania na agrofagi według odpowiedniej klasyfikacji (FRAC, HRAC, IRAC). Ma to istotne zastosowanie przy realizacji strategii antyodpornościowej, czyli zapobieganiu powstawaniu w środowisku form odpornych agrofagów. Z tego powodu ważne jest także zamieszczenie w programach ochrony roślin innych podstawowych danych zawartych w etykietach środków ochrony roślin takich, jak: maksymalna liczba zabiegów i odstęp między zastosowaniem środka w okresie wegetacji. W programach wskazane będą także rekomendacje dotyczące stosowania środków ochrony roślin w ramach systemu integrowanej produkcji – rekomendacje takie będą aktualizowane co kwartał danego roku. Integrowana produkcja roślin jest nowoczesnym systemem jakości żywności, wykorzystującym w sposób zrównoważony postęp techniczny i biologiczny w uprawie, ochronie roślin i nawożeniu oraz zwracającym szczególną uwagę na ochronę środowiska i zdrowie ludzi. Podstawę dla tego systemu stanowią przepisy ustawy z dnia 8 marca 2013 r. o środkach ochrony roślin.

Jednocześnie prowadzone będą uzupełniające doświadczenia polowe z wytypowanymi programami ochrony roślin w wybranych uprawach. Istotnym elementem tych badań jest uwzględnienie środków zawierających nowe, syntetyczne substancje czynne, o których rolnicy nie mają jeszcze wyrobionej opinii oraz takich, które w swym składzie, mają ważne w integrowanej ochronie i produkcji, substancje biologiczne. Opracowywane będą także strategie ochrony dla upraw, w których wycofywane są istotne substancje czynne oraz programy ochrony dla nowych, dotychczas niewystępujących w Polsce agrofagów.

Cel zadania w 2021 r.: Udostępnienie producentom rolnym aktualnych programów integrowanej ochrony roślin; wsparcie producentów i doradców w dokonywaniu wyboru metody wykonania zabiegu oraz środków ochrony roślin, z uwzględnieniem zasad integrowanej ochrony roślin w uprawach o znaczeniu gospodarczym; prowadzenie uzupełniających doświadczeń z wytypowanymi programami ochrony roślin w wybranych uprawach; opracowywanie strategii ochrony dla upraw, w których wycofywane są istotne substancje czynne. Opracowane programy ochrony roślin oraz wykazy środków ochrony roślin dopuszczonych do stosowania w ramach systemu integrowanej produkcji roślin będą udostępnione na Platformie Sygnalizacji Agrofagów, dzięki czemu wiedza ta dostępna będzie dla szerokiego grona odbiorców.

Opis zadania – zakres rzeczowy planowany na 2021 r.:

- 1) opracowywanie lub aktualizacja programów ochrony:
 - a) opracowywanie nowych programów ochrony przed agrofagami dla 2 gatunków roślin sadowniczych (brzoskwinia, leszczyna), 2 gatunków roślin warzywnych (kapusta brukselska, papryka pod osłonami) i 2 gatunków roślin ozdobnych (rojnik, modrzew),
 - b) aktualizacja (wiosną, przed sezonem) 53 programów ochrony roślin opracowanych w ramach zadania 2.3 podczas realizacji programu wieloletniego 2015–2020 na podstawie etykiet środków zarejestrowanych w Polsce i dostępnych metod ochrony,
 - c) przygotowanie programu ochrony jabłek przeznaczonych do wysyłki do Chińskiej Republiki Ludowej uwzględniającego nowy chiński Standard Bezpieczeństwa Żywności GB 2763-2019 (w uzgodnieniu z GIORiN);
- 2) aktualizacja zasad doboru środków ochrony roślin dopuszczonych do stosowania w ramach systemu integrowanej produkcji roślin;
- 3) aktualizacja wykazów fungicydów, insektycydów i herbicydów dopuszczonych do stosowania w ramach systemu integrowanej produkcji (IP) roślin ogrodnich;
- 4) badanie wpływu środków chemicznych i biologicznych zastosowanych w uprawach polowych i szklarniowych w ważnych gospodarczo roślinach ogrodnich;

W 2021 zostaną przeprowadzone następujące doświadczenia nad oceną skuteczności działania, fitotoksycznością i wpływem na faunę pożyteczną środków ochrony roślin w następujących uprawach:

Uprawy roślin sadowniczych

- a/ jabłoń – ocena skuteczności środków ochrony w zwalczaniu bawełnicy korówki,
- b/ borówka wysoka – ocena skuteczności środków ochrony w zwalczaniu misecznika śliwowca,

Uprawy roślin warzywnych

- a/ kapusta brukselska – ocena skuteczności środków w ochronie przed czernią krzyżowych (*Alternaria* spp.) i szarą pleśnią (*Botrytis cinerea*),
- b/ sałata w uprawie pod osłonami – ocena skuteczności środków w ochronie przed szarą pleśnią (*Botrytis cinerea*) i zgnilizną twardzikową (*Sclerotinia sclerotiorum*),
- c/ pomidor pod osłonami – ocena skuteczności środków w zwalczaniu mączlika szklarniowego,
- d/ papryka pod osłonami – ocena skuteczności środków w zwalczaniu przędziorka chmielowca (*Tetranychus urticae*),

Uprawy roślin ozdobnych

- a/ rojnik – ocena skuteczności środków w ochronie przed fytoftorą (*Phytophthora* sp.),
- b/ floks – ocena skuteczności środków w ochronie przed mączniakiem prawdziwym (*Erysiphe cichoracearum*),
- c/ modrzew – ocena skuteczności środków w zwalczaniu ochojnika świerkowo-modrzewiowego,
- d/ chryzantema – ocena skuteczności środków w zwalczaniu wciornastka zachodniego,

- 5) monitorowanie ważnych gospodarczo organizmów szkodliwych jabłoni, śliwy i cebuli oraz przekazywanie informacji o wystąpieniu zagrożeń w tych uprawach w formie komunikatów w celu umieszczenia ich na Platformie Sygnalizacji Agrofagów.

- a/ jabłoń: owocówka jabłkówekczka (*Cydia pomonella*),
- b/ jabłoń: *Venturia inaequalis*,
- c/ śliwa: owocówka śliwkówekczka (*Laspeyresia funebrana*)
- d/ cebula: mączniak rzekomy (*Peronospora destructor*) i alternarioza (*Alternaria* spp.).

Planowane na 2021 r. mierniki dla zadania 6.2.:

1. liczba opracowanych programów integrowanej ochrony roślin ogrodniczych przed agrofagami: 6
2. liczba publikacji: 3

Wykorzystanie wyników w praktyce:

Programy integrowanej ochrony roślin oraz wykazy środków ochrony roślin dopuszczonych do stosowania w ramach systemu integrowanej produkcji będą upowszechniane poprzez Platformę Sygnalizacji Agrofagów oraz poprzez Serwis Ochrony Roślin na stronie internetowej IO-PIB. Opracowane programy wpływają na poprawę jakości produktów rolnych i przyczyniają się do zwiększenia opłacalności produkcji roślinnej. Dzięki powszechnemu dostępowi do Internetu przygotowane opracowania będą skutecznie rozpowszechniane wśród wszystkich zainteresowanych producentów i doradców rolnych oraz pracowników służb ochrony roślin. Narzędzie to jest niezbędne przy realizacji zasad integrowanej ochrony roślin w gospodarstwach i ułatwia właściwe zarządzanie produkcją roślinną.